
Notiser

MEDISINSK NYTT

Høydose best for de dårligste pasientene

Høydosebehandling med stamcellestøtte øker kanskje overlevelsen hos pasienter med brystkreft og svært dårlig prognose. I en studie med ca. 400 relativt unge (gjennomsnittsalder 47 år) brystkreftpasienter ble denne metoden sammenliknet med tradisjonell kjemoterapi (Lancet 2005; 366: 1935 – 44). Alle deltakerne hadde metastaser til minst ni aksillære lymfeknuter ved diagnosetidspunktet. Fire års overlevelse uten tilbakefall var 60 % i høydosegruppen mot 44 % hos dem som fikk tradisjonell behandling.

Forfatterne diskuterer mulige årsaker til at denne studien gav andre resultater enn tidligere studier av høydosebehandling med stamcellestøtte. Blant annet medfører selve behandlingen i dag få eller ingen dødsfall, og pasientene hadde dårligere prognose enn i tidligere studier.

Ustabil personlighetsforstyrrelse

Pasienter med skader i det orbitofrontale området av hjernen har mange av de samme personlighetstrekkene som personer med ustabil personlighetsforstyrrelse (Am J Psychiatry 2005; 162: 2360 – 73). Disse trekkene finnes derimot ikke hos pasienter med skader i andre områder av frontallappen.

19 pasienter med diagnosen ustabil personlighetsforstyrrelse gjennomgikk tester blant annet av personlighetstrekk, impulsivitet og romforståelse. Tre andre grupper tok de samme testene: én gruppe med skader i det orbitofrontale området av hjernen, én gruppe med skader andre steder i frontallappen og en frisk kontrollgruppe.

Forskerne fant store og statistisk signifikante likhetstrekk mellom de to første gruppene, særlig når det gjaldt enkelte personlighetstrekk og impulsivitet. Funnene kan lede til bedre forståelse av hvordan denne delen av hjernen fungerer, og kanskje av den biologiske bakgrunnen for ustabil personlighetsforstyrrelse.

Omskjæring mot HIV-smitte

Over 3 000 HIV-negative sørafrikanske menn deltok i en studie av effekten av omskjæring for risikoen for HIV-smitte (PloS Med 2005; 2: e298). Halvparten av deltakerne fikk tilbud om omskjæring, den andre halvparten fikk det ikke.

I en interimanalyse etter 18 måneders oppfølgingstid var det 20 HIV-tilfeller blant dem som var omskåret, mot 49 hos de andre (RR 0,4; 95 % KI 0,2 – 0,7). Pga. den store forskjellen mellom gruppene, ble studien stoppet. Forfatterne anbefaler omskjæring som tiltak mot spredning av HIV/AIDS.

Bedre etterlevelse gir bedre prognose

Pasienter som tar medikamentene sine har bedre prognose enn dem som ikke gjør det (Lancet 2005; 366: 2005 – 11). Dette resultatet – fra en randomisert studie av hjertesviktbehandling – er ikke så overraskende. Men forholdet mellom etterlevelse og prognose var det samme også i gruppen som fikk placebo.

Pasienter som tok mer enn 80 % av studiemedikamentene hadde omkring 35 % redusert risiko for å dø i løpet av undersøkelsesperioden i forhold til dem som tok en lavere andel av medikamentene, og dette var det samme i både behandlings- og placebogruppen. Resultatene var justert for røyking, overvekt og en rekke andre variabler som påvirker prognosen ved hjerte- og karsykdom. Forfatterne mener at det bak funnene må ligge andre livsstilsfaktorer eller generelle holdninger til all type behandling.

Redusert forekomst av bulimi

Ferske studier fra allmennpraksis i Nederland og Storbritannia har vist en nedgang i forekomsten av bulimia nervosa. Det er uklart om dette representerer en reell nedgang eller andre faktorer, som at pasientene søker hjelp andre steder enn hos allmennpraktikere.

I en studie fra USA ble om lag 2 500 universitetsstudenter spurt om helse og spiseatferd i 1982, 1992 og 2002 (Psychol Med 2005; 36: 119 – 27).

Det viste seg at punktprevalensen var signifikant redusert hos kvinner i løpet av perioden. Dataene støtter derfor antakelsen om at det har vært en reell nedgang i forekomst av bulimi.

Ikke effekt av fiber ved kolorektalkreft?

Siden slutten av 1960-årene har det i flere studier vært vist en sammenheng mellom høyt inntak av fiber i kosten og redusert forekomst av kolorektalkreft.

I en analyse av 13 prospektive kohortstudier ble 725 000 menn og kvinner inkludert (JAMA 2005; 294: 2849 – 57). Oppfølgingstiden var 6 – 20 år. 8 000 tilfeller av kolorektalkreft ble identifisert.

Når forskerne sammenliknet gruppene med høyest versus lavest fiberinntak, var det en signifikant invers sammenheng. Denne assosiasjonen stod seg imidlertid ikke etter justering for andre risikofaktorer. Forfatterne mener likevel at en fiberrik diett kan anbefales, fordi det er forbundet med lavere risiko for andre kroniske sykdommer som diabetes og hjertesykdom.

Granateple ved prostatakreft?

Granateple (*Punica granatum*) inneholder meget høye konsentrasjoner antioksidanter. Frukten er en rik kilde til to typer polyfenoler: anthocyaniner, som gir den røde fargen, og tanniner, som er særlig rike på antioksidanter.

I en dyreeksperimentell studie har amerikanske forskere undersøkt effekten av granatepleekstrakt på prostatakreft både in vivo og in vitro (Proc Natl Acad Sci USA 2005; 102: 14813 – 8).

I en musemodell ble dyrene delt i en gruppe som fikk vanlig drikkevann og to grupper som fikk drikkevann tilsatt granatepleekstrakt (henholdsvis 0,1 % og 0,2 %). Dyrene som fikk granatepleekstrakt hadde signifikant mindre tumorstørrelse enn kontrolldyrene. Den sterkeste blandingen var mest effektiv. En måned etter tumorinokulasjonen var tumorstørrelsen om lag halvparten hos dyrene som hadde fått 0,2 % granatepleekstrakt sammenliknet med kontrollgruppen. Også nivået av prostataspesifikt antigen (PSA) var signifikant redusert i intervensjonsgruppene.

Granateple ved aterosklerose?

Granateple kan kanskje også ha gunstig effekt ved aterosklerose, viser en annen studie publisert i det prestisjetunge tidsskriftet *PNAS* (Proc Natl Acad Sci USA 2005; 102: 4896 – 901).

Italienske og amerikanske forskere ønsket å undersøke effekten av granateplejuice på hyperkolesterolemiske mus både in vitro og in vivo. Musene som drakk juicen, fikk signifikant redusert progrediering av hyperkolesterolemien. In vitro-forsøkene pekte i samme retning.

Granateple ved iskemi?

Daglig inntak av granateplejuice kan muligens forbedre stressindusert myokardiskemi hos pasienter med iskemisk hjertesykdom, viser en randomisert, placebokontrollert, dobbeltblind studie fra California (Am J Cardiol 2005; 96: 810 – 4).

45 pasienter ble randomisert til en av to grupper: halvparten drakk en kvart liter granateplejuice per dag, mens resten fikk en liknende drikk. Deltakerne hadde samme nivåer av stressindusert iskemi ved inklusjon, men etter tre måneder var den stressinduserte iskemien redusert i intervensjonsgruppen, men økt i kontrollgruppen. Dette skjedde uten endringer i medikasjon, blodsukkernivå, Hb A_{1c} -verdi, vekt eller blodtrykk i noen av gruppene.

Publisert: 26. januar 2006. Tidsskr Nor Legeforen.

© Tidsskrift for Den norske legeforening 2026. Lastet ned fra tidsskriftet.no 5. september 2026.